

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
14/07382-19

Dato
17.10.2016

Høringsuttalelse fra GKI Grenlandskommunenes Innkjøpsenhet (bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser)

Det vises til Kunnskapsdepartementet sin «Høring – Forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser», datert 16.08.2016. Høringsfristen er søndag 16.10.2016.

GKI Grenlandskommunenes Innkjøpsenhet (GKI) vil med dette avgi sine kommentarer og innspill til høringen om utkast til forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger ved offentlige anskaffelser. Høringssvaret er bygd opp etter strukturen i høringsnotatet / forskriften, og GKI har i denne prosessen vært i dialog med KS advokatene.

GKI og Grenlandskommunene har utarbeidet kontraktbestemmelser for å fremme seriøsitet i bygg- og anleggsbransjen, hvor det blant annet er tatt inn bestemmelse om bruk av lærlinger.

Ved å stille eksplisitte krav for å fremme ulike samfunnshensyn, herunder bruk av lærlinger, er det viktig at departementet gir utfyllende og konkret veiledning for når det skal stilles krav om lærlinger for å sikre en god og enkel praksis av bestemmelsene. Dette for å unngå økning i antall avvisninger, avlysninger, samt søksmål til domstolene og klager til Klagenemnda for offentlige anskaffelser.

Forskrift om plikt til å stille krav om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter

Vedrørende § 1 – Formål:

GKI har ingen supplerende kommentarer.

Vedrørende § 2 – Definisjoner:

GKI har ingen supplerende kommentarer.

Vedrørende § 3 – Hvem forskriften gjelder for:

GKI har ingen supplerende kommentarer.

GKI - Grenlandskommunenes innkjøpsenhet

Tlf: +47 35 58 10 00

postmottak@skien.kommune.no

Post: Pb. 158, 3701 Skien

Besøk Leirvollen 14

Bank: 2680.07.01049

Org. Nr.: 938 759 839

Vedrørende § 4 – Hvilke kontrakter forskriften gjelder for:

GKI har ingen supplerende kommentar, utover at det vurderes som positivt at det er tjenestekontrakter og kontrakter om bygge- og anleggsarbeider som blir omfattet, og at varekontrakter holdes utenfor.

Vedrørende § 5 – Terskelverdi og krav til kontraktens varighet:

GKI ser at det for kommuner er satt en terskelverdi på 1,75 mill. NOK, ekskl. mva. og med en varighet på 3 måneder.

Lærlinger har 2-års engasjement i firma, og ved kortere kontrakter vil lærlingene måtte flyttes oftere rundt på ulike prosjekter/kontrakter.

GKI har ingen historiske data på om terskelverdien eller varigheten på generelt grunnlag vil treffe godt. (Den danske modellen med terskelverdi på 10 mill. DKK ekskl. mva. og med en varighet på 6 måneder har fokus på større kontrakter med noe lenger varighet. Men, om den danske modellen har truffet godt har GKI ikke nok informasjon om). Den danske modellen var utgangspunktet i departementet sitt høringsnotat 1 til endringer i lov om offentlige anskaffelser

GKI er enig i at et lavt innslagspunkt vil føre til at flere lærlinger arbeider på offentlige kontrakter. GKI er usikker på om innslagspunktet er proporsjonalt, fordi det vil kunne utestenge små og mellomstore bedrifter som av ressursmessige årsaker ikke har flere lærlinger i sin bedrift. Samtidig vil det ikke nødvendigvis være forholdsmessig eller hensiktsmessig å benytte lærlinger på for små oppdrag.

Vedrørende § 6 – Plikt til å stille krav om bruk av lærlinger

(1). Oppdragsgiver skal stille krav om at leverandøren er tilknyttet en lærlingeordning, og at en eller flere lærlinger deltar i arbeidet med å oppfylle kontrakten».

(2) Plikten gjelder når det etter leveransens art er relevant å benytte arbeidskrav med fag- eller svennebrev ved leveransen. Det er leveransens hovedinnhold som er avgjørende ved vurderingen av leveransens art.

(3) Oppdragsgivers krav til leverandøren om bruk av lærlinger skal stå i forhold til kontraktens art og innhold. Det kan ikke stilles krav om bruk av lærlinger dersom kravet ville være uforholdsmessig.

Ad. § 6 (1)

GKI vurderer på generelt grunnlag at det er viktig at en leverandør fremstår som en aktiv lærebedrift, og ikke at leverandør kun er tilknyttet en lærlingeordning - gitt de plikter og rettigheter som foreligger mellom partene. GKI er også positiv til at bestemmelsen ikke stiller eksplisitte krav til antall lærlinger som skal være engasjert ved de ulike kontraktene, da behovet vil variere over tid, samt at det kan være bransjemessige forskjeller.

Ad. § 6 (2) og (3)

GKI antar dette er ment som unntaksbestemmelser.

Bestemmelsene kan fremstå som noe gjentakende og uoversiktlige, og oppdragsgiver står overfor flere vurderingstemaer som kan være uklare og vanskelig å ta stilling til. F.eks. spørsmål som:

- Hva er forskjellen på leveransens art og kontraktens art og innhold?
- Videre skal den stå i forhold til kontraktens art og innhold og ikke være uforholdsmessig

For å foreta slike vurderinger kreves det til dels meget god oversikt over de enkelte fagområder og bransjer. GKI vil oppfordre departementet til å gi utfyllende og konkret veiledning for når det skal stilles krav om lærlinger. Og siden forholdene vil kunne endre seg over tid må veiledningen være dynamisk.

GKI vurderer at forskriften bør ha en unntaksbestemmelse / sikkerhetsventil for de tilfeller der oppdraget stiller krav til lærlinger innenfor fagområder hvor det er et særlig behov for læreplasser, men hvor dette

ikke er egnet ut i fra oppdragets art / kompleksitet (spesialkompetanse). På denne måten unngår oppdragsgiver å avvise leverandører eller avlyse konkurransen.

Vedrørende § 7 – Særlig behov for læreplasser

Statistikk fra Utdanningsdirektoratet skal legges til grunn for vurderingen om det foreligger særlig behov.

GKI vurderer at oppdragsgiver / innkjøper vil ha behov for et klarere og mer entydig vurderingstema, som også er knyttet opp mot bransje og geografisk sted. Det er derfor viktig at departementet gir en god veiledning for hvordan statistikken skal benyttes og hvilke vurderinger som må gjøres.

Vedrørende § 8 – Utenlandske leverandører

GKI vurderer det som positivt at plikten til å ha lærlinger også gjelder utenlandske leverandører, noe som vil medføre likere konkurransevilkår og ha en positiv effekt for å sikre seriøse leverandører. Spørsmålet blir hvordan dette skal gjennomføres i praksis, slik at innkjøperne har tilgang til informasjon om lærlingeordninger i aktuelle EU/EØS land. Det vil også gjelde for eventuelle ordninger med praksiselever fra de samme land.

GKI oppfordrer departementet til å gi klare retningslinjer på hvordan kravet skal etterleves overfor utenlandske leverandører.

Vedrørende § 9 – Kontroll

GKI har ingen supplerende kommentarer.

Vedrørende §10 – Ikrafttredelse

GKI har ingen supplerende kommentarer.

Annet

GKI har vært i kontakt med Fylkesmannen / Opplæringskontoret ved enkelte anledninger for å sjekke ut forhold knyttet til lærlinger, godkjent lærlingebedrift, etc. ved enkelte anskaffelser.

En mulighet er at Fylkesmannen / Opplæringskontoret blir gitt en mer aktiv rolle og stiller konkrete krav til inntak av lærlinger basert på bedriftens størrelse og fagområde. I tillegg bør Opplæringskontoret inneha god kunnskap om hvilke fagområder og geografiske områder det er behov for lærlinger, samt hvor mange lærlinger det er forsvarlig for en leverandør å ansette.

Med hilsen

Rune Hagøy
daglig leder
3558 9009

Brevet er godkjent elektronisk.

Kopi til: Bamble kommune /v Tore Marthinsen
Drangedal kommune /v Jørn Christian Schjøth Knudsen
Drangedal kommune /v Jens Arnfinn Brødsjømoen
Kragerø kommune /v Inger Lysa
Kragerø kommune /v Åge Aashamar
Porsgrunn kommune /v Per Wold
Porsgrunn kommune /v Per Ivar Eidem
Siljan kommune /v Jan Sæthre
Siljan kommune /v Kjersti Førstøyl
Rådmann /v Ole Magnus Stensrud
Assisterende rådmann /v Jan Petter Johansen
Assisterende rådmann /v Arne B. Øigarden
Bystyresekretariatet /v Torstein Roalkvam
Byutvikling, drift og kultur /v Karin G. Finnerud
Helse og velferd /v Guro Winsvold
Kommunalsjef Oppvekst /v Grete Gjelten
Bamble kommune